

UPUTSTVO ZA PREDAVAČE

METODIKA AFLATON

Sufinansira
Evropska Unija

UPUTSTVO ZA PREDAVAČE

METODIKA AFLATON

Sufinansira
Evropska Unija

Zahvalnica

Ovim putem želimo da se zahvalimo svima koji su doprineli nastanku ovog Priručnika: članovima Aflaton-tima, učenicima, nastavnicima, predavačima, prevodiocima, grafičkim dizajnerima, ilustratorima, našim partnerskim organizacijama, vladama i sponzorima.

U stvaranju programa učestvovali:

Aflatoun International

Nadácia otvorenej spoločnosti Bratislava / Open Society Foundation / NOS-OSF

Škola dokorán – Wide Open School, n. o.

Pomoć deci (CYSO)

Tim za grafički dizajn i pripremu za štampu:

Roopkatha Ray Krishnan (Design Lead), Peter Bernath, Farheen Bano

ODRICANJE OD ODGOVORNOSTI

Podrška Evropske komisije za izradu ove publikacije ne predstavlja prihvatanje njenog sadržaja koji isključivo odražava stavove autora publikacije, i Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo kakvo eventualno korišćenje informacija sadržanih u ovoj publikaciji.

**Sufinansira
Evropska Unija**

Dragi predavaču,

Ovaj vodič će vam pomoći da bolje razumete savete, trikove i tehnike za upravljanje aktivnostima tokom predavanja. Sastoji se od jasnih i jednostavnih objašnjenja koja će vam pomoći da sadržaj časa učinite jednostavnijim, u bilo kom okruženju i u većini slučajeva. Vodič obuhvata zanimljive ideje za vođenje efikasnih časova o kojima ćete se informisati tokom radionica a koji mogu dovesti do boljih rezultata na času.

Vaša uloga predavača bi trebalo više da bude iz drugog plana, a ne da vi vodite glavnu reč. Čitavo vreme bi vaši učenici trebalo da budu u centru procesa učenja.

Korišćenjem ovog vodiča i radeći s njim, možete u značajnoj meri da povećate interakciju sa svojim učenicima. Ipak, ovo će biti moguće samo uz prethodnu pripremu i planiranje koje ćete napraviti s tim u vezi.

Dodatno, ovde ćete pronaći i resurse koje možete pročitati ili pogledati kako biste izgradili sopstveno razumevanje.

VI KAO PREDAVAČ

Vaša odgovornost:

- **Umešati se** ako razgovor počne da se raspada na delove.
- **Sprečavanje** favorizovanja, uz uključivanje svih u razgovor.
- **Komentarisanje** rasprave i razgovora.
- **Naglašavanje** cilja predavanja tokom uvodnog dela.
- **Identifikovanje** i **sprečavanje** uznemiravanja.

Vaš izazov:

Budite spremni da se suočite sa izazovima. Uvek je dobro znati šta bi to moglo da bude, kako biste im se bolje suprotstavili.

- Usmeravanje ka i vođenje računa o potrebama grupe.
- Obrađivanje emocionalnih odnosa, posebno u periodu posle Kovida.
- Obezbediti da učenici dobiju priliku za rad u grupi i individualno.
- Ostali operativni zadaci i izazovi.

Osnovni saveti za rad u učionici:

- Postarajte se da govorite glasno, jasno, sa dosta energije.
- **Menjajte boju glasa** kad god je to moguće, kako biste uneli dramatičnost u izlaganje. Postarajte se da **koristite primere** sa kojima učenici mogu da se povežu.
- **Aplaudirajte** učenicima zbog njihovog učešća u ovoj aktivnosti.
- **Prevedite primere** na žargonski jezik ukoliko je to potrebno.
- Šetajte učionicom i proveravajte da li svi aktivno učestvuju.
- Važno je da ne zaboravite da vaša predavanja pripadaju onima koji ih slušaju.
- Vi niste tu da rešavate probleme, već da usmeravate grupu da sama dođe do svojih zaključaka.

Saveti kako da osvojite pažnju grupe:

Ukoliko želite da zadobijete pažnju grupe, recite im **“Oni koji me čuju neka podignu ruku.”** Vizuelni signal će privući pažnju čitave grupe, tako da će se buka u učionici postepeno smanjiti. Alternativno, možete iskoristiti i zvučni signal, tako što ćete im reći **“Oni koji me čuju neka zatapšu jednom”** a zatim, **“Oni koji me čuju neka zatapšu dva puta.”**

Koristite muziku kako biste privukli pažnju grupe. U zavisnosti od etape časa i utiska koji želite da postignete, odaberite muziku kako biste privukli pažnju i naglasili ono što želite da istaknete ili rekli nešto što želite da ostavi poseban utisak.

ENERGENTI KOJE KORISTITE U UČIONICI

Možete koristiti sledeće stvari za probijanje leda ili kao pokretače, ako osetite da je energija u učionici splasla.

Aktivnost 1: Poštujte onog do sebe

Postavite učenike u krug, tako da jedan ostane da stoji u sredini a svi ostali neka sednu. Osoba u sredini neka kaže nešto kao **“Sviđa mi se onaj do mene jer nosi plavo (dodajte bilo kakav opis/predmet koji vam se dopada).”**

Zatim će svi koji sede u krugu a koji nose nešto plavo ustati i potražiti slobodnu stolicu. Onaj ko je ne pronade ostaje da stoji u sredini i on je sledeći koji će prozivati. Možete koristiti i neke druge opisne primere, kao što su **“Sviđa mi se onaj do mene jer ima smeđu kosu.”**

Aktivnost 2: Tik- Tok izazov

Vaši učenici možda i znaju za Tik-Tok izazov "Savij prst...". Ovo je verzija tog izazova uz učešće živih ljudi.

Neka svi sednu u krug ili pak dovoljno blizu da mogu da čuju jedan drugog. Recite im da dignu u vis svih 10 prstiju. Počnite tako što ćete izreći neku činjenicu koja je istinita, na primer: "Savijte prst ako imate smeđe oči" ili "Savijte prst ako volite letnji raspust".

Onda će učenici koji imaju plave oči ili oni koji vole letnji raspust, da saviju jedan prst. To će se nastaviti u krug, tako što će svako da kaže nešto o sebi, sve dok neko ne skupi sve prste. Bolje je ako koristite manje očigledne, jedinstvene činjenice o sebi, jer je onda veća šansa da više njih savije prste. Dete koje prvo savije sve prste je pobednik!

Aktivnost 3: Imenujte lanac

Isecite papir na onoliko traka koliko imate učenika u razredu. Neka svako dete napiše svoje ime na tom papiru (koji mogu i da dekorišu ili iscrtaju). Kada su svi završili, neka dođu do vas, a vi im pomozite da od tih tračica naprave karike lanca. Zalepite jedan kraj za drugi i napravite dugačak lanac sa ispisanim njihovim imenima. Recite im da je svako od nas jedinstven i poseban, ali da ako rade zajedno mogu da naprave divne i zanimljive stvari.

Taj lanac možete iskoristiti da ukasite zid učionice. A zašto da jedna od karika ne nosi i ime Aflatona? Na taj način će učenici da povežu timski rad i kreativnost sa crtanim likom.

Aktivnost 4: Poveži

Formirajte timove od po dvoje ili troje. Neka svaki tim dobije parče papira i olovku. Predavač objavljuje temu igre i za nju određuje pet minuta. Počevši od reči po izboru, svaki tim pokušava da poveže što više pojmova. Kao poveznica između reči, slovo iz prethodne reči mora biti početno slovo sledeće.

Na primer, za temu planete Zemlje, reči bi mogle da budu pećina, vulkan, svod, brdo, kanjon,

močvara, planina, isl. Primer za temu životinje bi mogao da bude ovca, svinja, iguana, daždevnjak, kit, isl. Kada vreme istekne, svaki tim pokazuje svoj lanac drugima. Ako se pravilo o pravljenju lanca poštovalo, dobijaju po jedan bod za svaku reč. Tim sa najviše bodova ili povezanih reči je pobednik.

Aktivnost 5: Prenesi reč

Svi učesnici u igri sede u krug sa sopstvenim listom papira i olovkom. Igra počinje tako što svaki igrač napiše jednu reč (izaberite temu u zavisnosti od predavanja) na sredinu svog papira. Zatim predaje taj svoj papir igraču sa leve strane. On pročita tu reč i dodaje svoju, sa ciljem da se napravi rečenica. Nastavite tako nekoliko krugova ili sve dok svi papiri ne prođu kroz svačije ruke. Igrači mogu da koriste i znake za ubacivanje reči u niz koji već postoji. Igrači mogu takođe da dodaju prefiks ili sufiks na neku reč. Na kraju pročitajte rečenice a neka igrači izglasaju rečenicu koja je najsmešnija.

Aktivnost 6: 15 sekundi

Postavite učenike u krug. Izaberite pitanje i neka svaki učenik odgovori na njega. Ali za odgovor ima svega 15 sekundi! Niko ne sme da govori tokom vremena koje ima jedan igrač. Onaj ko meri vreme može da proglasi da je vreme isteklo, ukoliko je igrač previše spor. Inače, mora da vlada apsolutna tišina.

Primeri pitanja:

- Koja ti je omiljena hrana?
- Koje ti je bilo najgore putovanje na kome si bio?
- Šta najviše voliš da radiš i zašto?
- Koji je tvoj omiljeni hobi?
- Kome se najviše diviš i zašto?
- Koje mesto bi najviše voleo da posetiš ako bi imao prilike i zašto?
- Ako bi mogao da biraš, koga bi odabrao da sa njim razgovaraš i zašto?
-

Možete smisliti i mnoga druga pitanja i napraviti varijaciju ove aktivnosti fokusiranjem na neke interesantne teme. *Ako nekome od učenika nije prijatno da govori, može da nacrti svoje odgovore ili da ih pokretima tela prikaže.*

Aktivnost 7: Gledanje zatvorenih očiju:

Ponekad deca provedu mesece pa i godine zajedno u razredu a da se zapravo međusobno ne upoznaju. Ova aktivnost će im pomoći da se fokusiraju na svoje vršnjake, te da nauče da ne samo da posmatraju ljude oko sebe, već da takođe zapaze i znaju da cene njihove vrline i njihovu posebnost.

Recite učenicima da sednu u krug i da zatvore oči. Kada dotaknete nekog od njih po ramenu, taj bi trebalo da opiše nekoga iz grupe a da pri tom ne pomene njegovo ime. To bi trebalo da uradi što je preciznije moguće, tako što će reći kako ta osoba izgleda, da li ima neke posebne osobine, te da kaže neke vrline vezane za njegovu ličnost ili talente. Ostali bi trebalo pažljivo da slušaju. Kada pomisle da znaju o kome je reč, mogu da podignu ruku. Na vaš znak, svi otvaraju oči a govornik kaže koga je opisivao.

ENERGENTI KOJE KORISTITE U UČIONICI

Ponekada je jednostavno da učenike podelite u grupe, a nekada to može biti složenije. Svi se suočavamo sa sličnim situacijama. Svako od nas je različit. Neki vole da rade u grupama, dok drugi više vole da rade samostalno. Prisustvovanje predavanju u okviru interaktivne grupe nekima može predstavljati pravnu noćnu moru, pa morate da učinite tako da se svi osećaju prijatno i kao deo grupe.

Da biste pojednostavili stvari, evo nekoliko načina na koje možete svoj razred brzo da podelite u grupe.

1. Postrojavanje

- Postrojite ih u zavisnosti od meseca u kom su rođeni (januar na jednu stranu, decembar na suprotnu)
- Postrojite ih po visini (najniži na jedan kraj, najviši na drugi)

2. Grupisanje:

Recite učenicima da obrazuju grupe, prema:

- broju braće ili sestara koje imaju
- boji majce/odeće koju trenutno nose
- školskom predmetu koji najviše vole

3. Koristite rekvizite

- torbu sa pingvinima koji imaju brojeve, iz radnje sa rekvizitima za obuku (izvucite jednog pingvina iz torbe a onda im recite da formiraju grupe par-nepar ili po brojevima, isl.);
- podelite im oblike koji se međusobno uklapaju a onda tražite od učenika da pronađu onoga koji ima odgovarajući oblik, kako bi napravili celinu, recimo krug;
- podelite im kartice sa ispisanim pojmovima i recite im da na osnovu njih naprave grupe. Mogu biti ispisani nazivi voća, povrća, filmova, likova, bilo šta. Za uparivanje bi recimo mogli da budu "Smoki sa kikirikjem", isl;
- polepите na donje strane stolica samolepive papiriće u različitim bojama

UPOTREBA ON-LAJN ALATA ZA PREDAVANJE U UČIONICI

1. Virtuelna tabla: PADLET

On-lajn/virtuelna tabla je prostor koji se koristi za učenje, po kojoj i nastavnik i učenici mogu da pišu i da budu u interakciji u realnom vremenu, preko interneta. Virtuelne table su jednostavna i efikasna zamena za tradicionalne table sa papirima. Na takvoj tabli možete raditi sami, možete podeliti ekran sa ostalim učesnicima, ili podeliti link sa njima i pozvati ih da i oni učestvuju i pišu.

Na raspolaganju su različite virtuelne table, neke od njih su jednostavnije za korišćenje od drugih, neke su besplatne a za neke je potrebna pretplata. Posvetite vreme istraživanju različitih opcija i izaberite onu koja je najprikladnija za vašu situaciju..

Ovde ćemo objasniti dve najčešće korišćene virtuelne table.

Jamboard

Prednosti

1. laka za korišćenje
2. možete dodavati slike, različite boje, oblike, vizuelnu podršku

Mane

1. da bi mogli da je koriste, učesnici moraju da poseduju Gugl-nalog

Padlet

Prednosti

1. razne mogućnosti dizajniranja
2. korisnici mogu da lajkuju, ocenjuju i komentarišu postove

Mane

1. prilikom besplatnog korišćenja može se kreirati samo 5 padleta

VIDEO

Preporučujemo vam da pogledate video 'How to use Padlet'. Pomoći će vam da bolje razumete osnovne funkcije i karakteristike Padleta.

Tutorial Padlet - Aflatoun
<https://youtu.be/ONH7rIH6HY>

1. On-lajn procenjivanje: *Mentimeter* i *Google Forms*

Ukoliko imate stabilnu internet-konekciju, za procenjivanje možete koristiti sledeće on-lajn alatke.

Google Forms

Prednosti

1. Sistem zasnovan na obrascima, za pravljenje kvizova i stepenovanje znanja.
2. Jednostavan za editovanje i može se deliti putem linka.
3. Snažna alatka za prikupljanje podataka, bilo da se radi o dnevnim proverama bilo o nekim završnim rezultatima.
4. Stvaranje raznih vrsta upitnika npr. kratki i dugi odgovori, više ponuđenih odgovora, štikliranje tačnog odgovora, povezani odgovori, idr.

VIDEO

Da li jedva čekate da upotrebite Google forms u svom razredu i svoje ocenjivanje učinite zabavnim i dinamičnim? Pogledajte ovaj video kako biste se upoznali sa *osnovnim karakteristikama Google forms*.

Tutorial Google Forms - Aflatoun
<https://www.youtube.com/watch?v=XI7ZJ5PNakA>

VIDEO

Pogledajte i ovo:
Kako da napravite svoju prvu Mentimeter prezentaciju - Mentimeter & Menti Tutorial
<https://www.youtube.com/watch?v=VpbXY98R39c&t=43s>

Sajber-bezbednost

Saveti za stvaranje jakih lozinki

1. Jaka:

- upotrebite 10 karaktera ili više
- upotrebite kombinaciju malih i velikih slova, simbola i brojeva (npr. Lm3%*)

2. Jedinstvena:

- izbegavajte korišćenje uobičajenih reči, imena, naziva gradova ili zemalja, sportskih ekipa, meseci, naziva predmeta koje vidite u svojoj okolini, npr. sto, olovka, idr.
- izbegavajte korišćenje nadimaka, datuma rođenja, mesta i ličnih podataka koji mogu lako da se pogode
- koristite fraze sa kodovima i akronimima (npr. 3rock_PPP)
- koristite pamtljive kombinacije brojeva koje su specifične samo vama i koje samo vi znate (možete takođe da mešate i jezike, da menjate slova brojevima, isl.)

Kako da obezbedite lozinku?

1. Nemojte koristiti svoju lozinku više puta.

Savet: Ako morate da je koristite više puta, postarajte se da vaši najznačajniji nalozi – npr. mejl, društvene mreže, banka i sl. - svaki od njih ima veoma jaku, jedinstvenu lozinku.

2. Nemojte čuvati svoje lozinke u bilo kakvom dokumentu na svom kompjuteru niti je ne zapisujete bilo gde

Savet: Ukoliko morate da je zapišete, postarajte se da to bude na sigurnom ili je zabeležite na "šifrovan" način, tako da samo vi možete da je dekodirate)

3. Ššš! Neka vaša lozinka bude tajna.

Savet: Nemojte je reći čak ni onima u koje imate poverenja. Lozinke su jedinstvene i lične.

4. Povremeno menjajte lozinke.

Sprovođenje sajber-higijene

Sajber-higijena se sastoji od niza aktivnosti i koraka koje korisnici sprovode kako bi održali sistem zdravim i poboljšali on-lajn bezbednost. Ona omogućava korisnicima da razmišljaju proaktivno o sopstvenoj sajber-bezbednosti. Uobičajene radnje vezane za sajber-higijenu:

1. Instaliranje anti-virusa i njegovo periodično ažuriranje:

Proverite da li imate instaliran antivirus-softver na svim uređajima i da li je on redovno ažuriran. Taj softver se ponaša kao čuvar uređaja koje štiti od svih zlonamernih softvera.

2. Ažuriranje softvera:

Neka vaš softver i operativni sistem budu ažurirani. Ažurirane verzije se sastoje od softvera za oporavak oštećenih delova, što omogućava veću bezbednost vašem uređaju i krpi sve rupe koje su se u tom bezbednosnom štitu pojavile.

3. Povezujte se samo sa proverenim vaj-fajem:

Budite oprezni ukoliko imate pristup javnom vaj-faju, s obzirom da on uglavnom nije bezbedan, pa ga hakeri često koriste kako bi krali informacije. Ukoliko ste povezani na javni vaj-faj, nemojte se logovati ni na jedan osetljivi sajt (npr. na sajt banke) niti ostavljajte bilo kakve podatke za logovanje. Kada ste van domašaja vašeg bezbednog kućnog vaj-faja, pristupajte osetljivim sajtovima ili aplikacijama preko podataka vašeg mobilnog telefona – što je bezbedno za korišćenje.

Sajber-uznemiravanje

Tabela u nastavku opisuje pojedine rizike sa kojima bi učenici mogli da se suoče prilikom korišćenja on-lajn sadržaja, u interakciji sa vršnjacima, ako koriste internet za rad od kuće ili ako koriste on-lajn platforme i aplikacije. Tabelu možete koristiti i radi boljeg razumevanja kako ovi rizici mogu da se pojave kada se koriste digitalne tehnologije radi vaše interakcije sa učenicima na daljinu.

Vrsta rizika:	Primeri kako on-lajn rizici mogu da naškode vašim učenicima:	Opis ponašanja on-lajn:
sajber-uznemiravanje	<ol style="list-style-type: none"> 1. pisanje uvredljivih poruka kroz instant slanje poruka, sms ili putem on-lajn igara 2. postavljanje uvredljivih poruka na društvenim mrežama 3. postavljanje ili deljenje uznemirujućih fotografija ili video-klipova 4. korišćenje pretnji on-lajn 5. stvaranje lažnih profila sa ciljem da se neko ponizi 6. vršnjačko on-lajn maltretiranje 	<p>U WhatsApp grupi stvorenoj za vaš razred, vidite da se jedan od učenika podsmeva drugom zbog njegovog fizičkog izgleda.</p> <p>Tsega objašnjava da je grupa učenika napravila lažni profil na društvenim mrežama, korišćenjem njenih fotografija, gde su je nazivali pogrđnim imenima.</p>
ne-autorizovano deljenje seksualnih sadržaja	<ol style="list-style-type: none"> 1. seksualni sadržaji se razmenjuju uz saglasnost ali se potom dele protiv volje maloletnika 2. on-lajn distribuiranje vršnjačkih seksualnih sadržaja 	<p>Amina je razmenila svoju fotografiju na kojoj je naga, sa svojim dečkom. Kada su raskinuli, on je podelio tu sliku preko svog profila na društvenim mrežama</p>
zloupotreba ličnih podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. štetni sadržaji/informacije: pornografija, video-klipovi/ fotografije sa nasiljem, govor mržnje, ostali sadržaj koji može izložiti decu štetnim kontaktima 2. reklamiranje, iskakanje poruka, kratkih klipova koji sadrže nasilje, govor mržnje ili proizvode za odrasle 	<p>Robert koristi pretraživač (npr. Google) za svoj naučni rad o reproduktivnom sistemu. Na nesreću, deo materijala nije bio u skladu sa onim koji je Robert tražio. Umesto toga pojavili su se pornografski sajtovi. Robertu je bilo neprijatno kada je video kakve informacije mu se prikazuju.</p> <p>Jedanaestogodišnja Mariam je pitala svoju stariju sestru da se posluži njenim mobilnim telefonom. Otvorila je aplikaciju i videla klip u kome se migrantima govori da napuste tu zemlju.</p>

Vrsta rizika:	Primeri kako on-lajn rizici mogu da naškode vašim učenicima:	Opis ponašanja on-lajn::
ulepšavanje dece on-lajn, u svrhu seksualne eksploatacije i zloupotrebe	Neko izgradi odnos poverenja i emotivne povezanosti sa detetom ili mladom osobom, kako bi njome manipuliseo, iskoristio je i zloupotrebio (što mu je olakšano, delimično ili u potpunosti, internetom ili drugim bežičnim oblicima komunikacije). Ovde ne postoji uvek namera da dođe do direktnog ličnog kontakta.	Četrnaestogodišnja Ana je primila poruku preko društvene mreže od nekog nepoznatog. On joj je udelio komplimente u vezi sa njenom fotografijom i zatražio da mu pošalje selfi (ako može).
seksualno iznuđivanje	Ucenjivanje deteta ili maloletnika tako što će se terati da dele svoje fotografije (bilo da jesu ili nisu lične), sa ciljem iznuđivanja seksualnih usluga, novca ili drugih koristi – najčešće pretnjama da će podeliti materijal koji se krije iza takve fotografije (npr. deljenje slike preko društvenih mreža ili preko čatovanja). Ovo se može dogoditi među vršnjacima ali to mogu raditi i odrasli koji imaju on-lajn interakciju sa decom ili maloletnicima.	Siham i Tarek, oboje četrnaestogodišnjaci, nedavno su postali prijatelji. Ponekad bi se poljubili kad se sretnu. Tarek je tražio da mu Siham pošalje svoje slike, a ona je poslala slike bez vela. Tarek je počeo da je ucenjuje, tražeći od nje seksualne usluge, a ako ne pristane, reći će njenoj braći da mu je slala slike bez vela.
primoravanje deteta da samo napravi materijal seksualne sadržine	Ubeđivanje nekoga da napravi sliku ili video-klip seksualne konotacije, na silu ili ucenama.	Prilikom igranja neke edukativne igrice, Jonas je stekao on-lajn drugara, Malak. Počeli su da razmenjuju poruke i van igrice. Prilikom jedne od interakcija, Malak je zatražio video-poziv i predložio Jonasi da mu pozira bez majice. Ako bi Jonas to odbio, Malak bi rekao Jonasovim roditeljima da je razgovarao sa strancem i oni će mu možda zabraniti da igra igrice on-lajn.

Primena naučenog u životu

Pokažite učenicima **primer kartice za bezbednost na mreži**, i recite im da sami naprave svoju, tako da ona uvek bude uz njih. Neka na njoj napišu imena i kontakt-telefone članova porodice i prijatelja uz koje se osećaju bezbedno.

Objasnite im da takođe mogu da dodaju i broj policije ili nekih drugih bezbednosnih službi. Mogu da pozovu te ljude i obaveste ih da se nalaze u njihovoj bezbednosnoj mreži, kao i da im omogućće da učenik može da ih pozove.

Primer kartice za bezbednost na mreži:

Broj za pomoć deci: *****

Mama: 060 6324098

Marija (sestra): 064 4182995

TEHNIKA PREDAVANJA KOJA JE RODNO NEUTRALNA

Šta treba i šta ne treba raditi

Šta ne treba raditi:	Šta treba raditi:	Šta treba raditi: (prilagođeno za predavanje na daljinu korišćenjem digitalnih tehnologija)
<p>Nemojte se fokusirati na nekoliko ekstrovertnih učenika</p> <p>Pobrinite se da ekstrovertniji učenici ne dominiraju razgovorom. Umesto toga, izvlačite mišljenja mirnijih učenika, tako što ćete ih direktno prozvati ili reći nešto uopšteno, kao: "Hteo bih da čujem nekoga ko do sada ništa nije rekao", ili "Da li neko ima drugačiju ideju od ove koju smo čuli?"</p>	<p>Podstičite inkluzivne interakcije</p> <p>Stimulišite sve učenike da učestvuju i iskažu svoje mišljenje. Ostavite i vreme za razmišljanje tako što ćete obezbediti motive za razgovor, ohrabrujući mirnije učenike, devojčice, ili one iz ugroženih grupa da učestvuju u razgovoru. Potvrdite njihov doprinos time što ćete im se zahvaliti što su govorili.</p>	<p>Podstičite inkluzivan i smisleni dijalog tako što će učenici iskazati svoja mišljenja na bilo koji način koji je njima na raspolaganju. Ukoliko koristite digitalnu tehnologiju, razmislite o upotrebi glasanja kako biste istražili mišljenje svojih učenika. Ne zaboravite da vodite evidenciju koji su se učenici javljali i na koji način. Podstičite ih da iskorače iz svoje zone komfora i da se izraze na različite načine.</p>

Šta ne treba raditi:	Šta treba raditi:	Šta treba raditi: (prilagođeno za predavanje na daljinu korišćenjem digitalnih tehnologija)
<p>Nemojte držati lekcije</p> <p>Ako morate da provedete vreme pričajući, posebno kada uvodite novi koncept u nastavu, nemojte se oslanjati na plan časa zasnovan na držanju lekcije. Održavanje fokusa u dužem periodu je dodatni izazov za učenike, posebno ako znaju da koriste digitalne tehnologije. Štaviše, ovaj pristup podrazumeva da učenici nisu imali prethodno znanje o temi, te da sva znanja o njoj treba da dođu od nastavnika.</p>	<p>Aktivno slušajte</p> <p>Učenici moraju da osete da se nešto pitaju i da su njihova mišljenja važna. Uvek im posvetite punu pažnju, koristite govor tela i neverbalnu komunikaciju (gledajte ih u oči, izraz lica) kako biste dali vrednost onome što učenik kaže, pokažite da razumete, tako što ćete ponoviti ono što je rečeno i zahvaliti im se na doprinosu.</p>	<p>Ukoliko je to moguće, neka vam kamera bude uključena prilikom komunikacije sa studentima preko video-poziva. To će samoj komunikaciji dati ličniji i iskreniji ton. Ako ta opcija ne postoji, poslužite se funkcijama emotikona, kucajući u delu predviđenom za čatovanje, ili pokažite svoju podršku i zahvalnost učenicima na učešću.</p> <p>Jasno identifikujte metode komunikacije koje ćete koristiti (npr. SMS, WhatsApp, mejl) sa učenicima i njihovim roditeljima/starateljima.¹⁸ Odredite radno vreme virtuelne kancelarije, tako da učenici mogu tačno da znaju kada mogu da dođu do vas. Odgovarajte im što je moguće brže.</p>
<p>Nemojte pretpostavljati koje su njihove potrebe</p> <p>Učenici imaju svoje potrebe. Devojčice imaju drugačije potrebe od dečaka, deca sa fizičkim ili poteškoćama u učenju mogu imati posebne zahteve, a za neke može postojati i jezička barijera. Moraćete da uklopite svoj pristup kako biste dopreli do svakog učenika i obezbedili mu neophodnu podršku.</p>	<p>Napravite napor da razumete i odgovorite na potrebe svojih učenika</p> <p>Budite svesni jedinstvenih potreba svojih učenika. Saznajte više o njihovom okruženju, vrlinama i bilo kakvim rodnim ili specifičnim potrebama (npr. da li spadaju u etničku manjinu čiji roditelji ne govore lokalnim jezikom). Identifikujte bilo kakvu dodatnu podršku ukoliko je potrebna.</p>	<p>Prilikom adaptiranja na predavanja na daljinu putem digitalnih tehnologija, ne zaboravite da će ugroženi ili marginalizovani učenici verovatno da propuštaju časove i da će zaostajati u učenju. Vodite beleške o svojim učenicima, uz svaku specifičnu potrebu koju ste identifikovali. Obeležite pojedince koji se suočavaju sa nekim izazovima (ogrančeni pristup, hendikep, isl.) i pronađite rešenja zajedno sa učenicima i njihovim roditeljima/starateljima. Povedite računa o učenicima koji su propustili časove i pitajte ih da li postoji nešto što</p>

Šta ne treba raditi:	Šta treba raditi:	Šta treba raditi: (prilagođeno za predavanje na daljinu korišćenjem digitalnih tehnologija)
		<p>biste mogli da uradite kako biste ih podržali, i da li bi im promena rasporeda časova pomogla. Obavite iskren razgovor, ne kriveći ih što propuštaju nastavu.</p>
<p>Nemojte ih motivisati plašenjem ili kažnjavanjem</p> <p>Strah kao pristup motivaciji učenika može proizvesti neprijateljsku atmosferu u učionici. Strah od greške, pritisak da se udovolji roditeljima ili strah od kazne ili isključivanja, može učiniti da se učenici oseće nesigurnim u sopstvene sposobnosti i mogu dovesti do značajne emotivne štete.</p>	<p>Motivišite ih kroz verovanje u njih i angažovanje</p> <p>Učenici, posebno oni koji su ugroženi, mogu da se oseće manje vrednim u razredu. Oni koji se stalno bore, mogu da se oseće frustriranim, pa stoga mogu da odustanu. Pokažite da imate poverenje u njihove veštine, sposobnosti i potencijal, tako što ćete im pružiti pozitivnu podršku, konstruktivne povratne informacije i mogućnost da napreduju.</p>	<p>Čak i tokom predavanja na daljinu, odvojte vreme za povratne informacije. Kako bi vam to oduzelo što manje vremena, koristite formalno ocenjivanje. To učenicima omogućava da odmah prime povratne informacije o tome gde su trenutno sa znanjem materijala koji se predaje a vama pruža sliku njihovog nivoa razumevanja. Korišćenje formalnog ocenjivanja vam pruža mogućnost da odredite da li vam je potrebno da ponovo prođete kroz prethodne lekcije ili možete da pređete na sledeće. Na početku predavanja pitajte učenike da kažu kako se osećaju kada moraju da uključe kameru, ili kada moraju da koriste emotikone.</p>

Sada ste spremni! Počnite sa svojim predavanjima.

Za bilo kakve dodatne informacije, možete nam se obratiti na:

Pridružite se našoj on-lajn zajednici za podršku u sprovođenju projekta Erasmus+:

Povežite se na partnersku platformu

**Sufinansira
Evropska Unija**

Aflatoun International

<https://www.aflatoun.org/>
info@aflatoun.org

**Nadácia otvorenej spoločnosti,
Bratislava/Open Society Foundation/NOS – OSF**

<https://osf.sk/>
osf@osf.sk

Škola dokorán – Wide Open School n. o.

<http://www.skoladokoran.sk/>
info@skoladokoran.sk

Pomoč deci

<https://www.pomocdeci.org/>
info@pomocdeci.org

